

Beslut

efter kvalitetsgranskning av Stenbackaskolans arbete vid
elevers övergångar till årskurs 7 i Karlshamns kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av arbetet med elevers övergångar till årskurs 7. Syftet är att granska hur skolor arbetar med elevers övergång till årskurs 7 för att skapa kontinuitet och progression i elevers lärande och utveckling. Det är arbetet vid den mottagande årskursen som är föremål för granskning.

De övergripande frågeställningarna är:

- 1) I vilken utsträckning inhämtar skolan systematiskt information om elevers kunskapsnivå, behov och förutsättningar?*
- 2) I vilken utsträckning används den inhämtade informationen för att skapa kontinuitet och progression i elevers lärande och utveckling?*

Frågeställningarna ska besvaras inom ramen för varje enskilt granskningsbeslut på verksamhetsnivå samt på övergripande nivå inom ramen för en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Granskningen genomförs i 17 skolor. I urvalet ingår såväl kommunala som fristående skolor belägna i större och mindre kommuner. Stenbackaskolan med Karlshamns kommun som huvudman ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Stenbackaskolan den 31 januari och 1 februari 2018. Besöket genomfördes av utredarna Annika Welinder och Lars Jennfors. Intervjuer med elever, vårdnadshavare, lärare, elevhälsa och skolledning har genomförts. Inspektörerna tog också del av elevdokumentation som fördes över i samband med övergången 2017. Även intervjuer med rektor, lärare och representanter för elevhälsan på den avlämnande skolan, Korpadalsskolan, har genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut gör Skolinspektionen en samlad bedömning av det granskade området utifrån de övergripande frågeställningarna. Därefter följer en motivering till det utvecklingsområde som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Inhämta information

Skolinspektionen bedömer att Stenbackaskolan i varierande utsträckning inhämtar information om eleverna inför övergången mellan årskurserna 6 och 7. Skolinspektionen bedömer att Stenbackaskolan inte systematiskt inhämtar information om samtliga elevers kunskapsnivåer men att de däremot gör det om enskilda elevers behov och förutsättningar. Dessutom saknas tydliga riktlinjer för vilken information skolan begär om eleverna.

Granskningen visar att det för överlämnandet av elever från årskurs 6 till årskurs 7 finns handlingsplaner i form av en tidsplan med ansvarsfördelning för olika aktiviteter. Denna handlingsplan har tagits fram av skolledning och representanter för elevhälsoteam på avlämnande och mottagande skola. Av granskningen framgår att såväl avlämnande skola som mottagande skola upplever handlingsplanen som ett stöd i samband med överlämnandet av elever.

Handlingsplanen och arbetet med övergångar revideras årligen inom arbetslagen och tillsammans med elevhälsoteamet. Även eleverna är med och utvärderar övergången till årskurs 7 i så kallade lära känna-samtalen i början av höstterminen. Rektor får sedan information om eventuella behov av förändringar och kan utifrån detta göra justeringar. Ett exempel är att skolan efterfrågar information om elever som har nått långt i sin kunskapsutveckling i något eller några ämnen.

Granskningen visar att Stenbackaskolan systematiskt begär in information om elever i behov av särskilt stöd, extra anpassningar eller extra utmaningar för de elever som ska börja i årskurs 7. Detta överlämningsarbete påbörjas tidigt under vårterminen när eleverna går i årskurs 6. Skolan efterfrågar däremot inte systematiskt information om samtliga elevers kunskapsnivå samt eventuella övriga behov de har inför skolstarten i årskurs 7. Enligt Skolinspektionen behöver skolan begära in den information som behövs för att kunna anpassa undervisningen inför skolstarten för alla elever.

Granskningen visar att information överförs både i slutet av vårterminen och vid skolstarten i augusti. Lärarna från avlämnande skola informerar lärarna på Stenbackaskolan vid tillfället i juni. Specialpedagog går igenom information om elever i behov av särskilt stöd eller extra anpassningar med de undervisande lärarna i mentorsgrupperna. Dock upplever lärarna på den avlämnande skolan att de inte riktigt vet vad som är väsentlig information att lämna över till lärarna på Stenbackaskolan. Stenbackaskolan har inte heller specificerat vilken information som de önskar från de avlämnande skolorna utan det är upp till varje skola att själv avgöra vilken information som de lämnar över. Detta medför att det finns en variation i den information Stenbackaskolan får från de avlämnande skolorna.

Av granskningen framgår att skolan samverkar med samtliga skolor som lämnar elever till årskurs 7. Det avsätts också tid i slutet av vårterminen för att avlämnande skolor och mottagande skola ska träffas för att gemensamt bilda klasser. Det framgår också att Stenbackaskolan föreslår mötestider för avlämnande skolor så att övergången fungerar ihop med andra aktiviteter som skolan genomför, exempelvis rundvandring i skolan. Granskningen visar att det uppfattas positivt av avlämnande skola att det är Stenbackaskolan som ansvarar för denna del av samverkan.

Det framgår också att Stenbackaskolan samverkar med vårdnadshavare vid elevernas övergång till årskurs 7 genom föräldramöten och så kallade lära känna-samtal. Några vårdnadshavare är kritiska till innehållet i dessa samtal. Anledningen till detta uppges vara att de mentorer som höll i samtalen inte undervisade vårdnadshavarnas barn och att informationen därmed upplevdes som knapphändig. Granskningen visar dock att vårdnadshavarna i det stora hela är nöjda med elevernas övergång till årskurs 7.

Använda informationen

Skolinspektionen bedömer att Stenbackaskolan använder den information som överlämnas inför elevernas övergång till årskurs 7. Däremot försvåras möjligheten för lärarna att skapa kontinuitet i samtliga elevers lärande och utveckling eftersom de inte får information om samtliga elever.

Det framgår av granskningen att skolledningen avsätter tid både vid vårterminens slut och vid höstterminens början för genomgång av den information som samlats in om de elever som ska börja årskurs 7 och hur denna information kan användas i planering av undervisningen.

Granskningen visar att information om elevernas kunskapsnivåer sprids och används vid planering av undervisningen när det gäller elever i behov av stöd eller extra anpassningar.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- Rektorn behöver säkerställa att skolan systematiskt inhämtar relevant information om elevernas kunskapsnivå, behov och förutsättningar inför elevernas övergång till årskurs 7. I detta ingår att skolan inhämtar likvärdig information från samtliga avlämnande skolor om alla elevers kunskapsnivå i samtliga ämnen.

Skolinspektionen bedömer att Stenbackaskolan inte i tillräcklig utsträckning inhämtar information om samtliga elevers kunskapsnivå, behov och förutsättningar för att kunna skapa sammanhang, kontinuitet och progression i deras lärande. Granskningen visar att skolan huvudsakligen begär in information om de elever som är i behov av stödsatser. Andra elevers kunskapsnivåer samt eventuella behov och förutsättningar i olika lärandesituationer efterfrågas i liten utsträckning inför att eleverna börjar årskurs 7.

Det framgår av granskningen att fokus vid övergången till årskurs 7 är informationsinhämtning som rör särskilt stöd, extra anpassningar och elever som behöver extra utmaningar i undervisningen. Information ges även om elevers eventuella diagnoser och utredningar samt om elever inte är godkända i något ämne och om eleverna erhållit godkänt provbetyg på de nationella proven. Granskningen visar att övriga eleverna bara nämns kort och att ingen eller ringa information ges om deras kunskapsnivå vid överlämningen. Det saknas därför information om elever som uppges befinna sig inom "normalkurvan". Stenbackaskolan nämner själva detta som ett utvecklingsområde. Det framkommer även i granskningen att det finns vårdnadshavare som upplever att den information som överlämnades om deras barn i samband med övergången till Stenbackaskolan inte har kommit till nytta och använts i årskurs 7.

Det framgår av granskningen att lärarna på Stenbackaskolan önskar information om samtliga elever, vilket de inte får nu. Lärarna uppger att detta hade gett dem bättre förståelse vid mottagandet av eleverna i årskurs 7. Eftersom lärarna på Stenbackaskolan

saknar en samlad information om elevernas kunskapsnivå uppger de att en av konsekvenserna blir att de börjar undervisningen på en lägre nivå för att försäkra sig om att alla elever kan följa med i undervisningen. Såväl rektor som elevhälsoteam bekräftar lärarnas bild och säger att ett utvecklingsområde är att få mer information om elevernas kunskaper i ämnena vid överlämnandet.

- Rektor behöver se till att det blir tydligt för alla avlämnande skolor vilken information som ska lämnas över till den mottagande skolan när det gäller elevers kunskapsnivå, behov och förutsättningar.

Skolinspektionen bedömer att det är otydligt för avlämnande skolor vilken information som är relevant för Stenbackaskolan vid elevers övergångar till årskurs 7. Rektor behöver därför säkerställa att det tydligt framgår för avlämnande skola vilken information som efterfrågas när det gäller elevers kunskapsnivå, behov och förutsättningar.

Granskningen visar att det för avlämnande skola inte är tydligt vilken information som efterfrågas från Stenbackaskolan. Otydligheten leder till att avlämnade skolor själva avgör vilken information som de överlämnar. Granskningen visar att detta leder till en variation av den information som lämnas över från skolorna.

Skolan har i samråd med den centrala elevhälsan bestämt att det ska vara den överlämnande skolan som är ansvarig för att bestämma vilken information som ska lämnas över. Från Stenbackaskolans sida finns inte specificerat vilken information som efterfrågas. Några tydliga riktlinjer, exempelvis i form av mallar eller blanketter, för vilken information skolan vill ha från avlämnade skolor har inte tagits fram. Av granskningen framgår att Stenbackaskolan behöver precisera vilken information de efterfrågar från avlämnande skolor för att få till en likvärdighet vid övergången för eleverna från respektive skolor.

Det framgår vidare av granskningen att man från den avlämnande skolan inte med säkerhet vet vad som är väsentlig information att lämna över till lärarna på Stenbackaskolan. Lärarna upplever att det vid överlämnandeträffen på Stenbackaskolan har varit många lärare närvarande och att det därför har varit svårt att veta hur mycket information som ska ges. Avlämnande lärare är därför osäkra på vilken information respektive lärare behöver eller om det finns information som bara några behöver känna till.

1.1 Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 19 december redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2016:11 437) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind

Enhetschef

Annika Welinder

Utredare/Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/skolans-arbete-vid-elevers-overgang-till-arskurs-7/>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Stenbackaskolan 7 – 9 är belägen i Asarum i Karlshamns kommun och omfattar årkurser från årskurs 7 till årskurs 9. Huvudman är Karlshamns kommun. I årskurs 7 går 103 elever och på skolenheten 331 elever. Skolenheten leds av en rektor och en ledningsresurs.

Till årskurs 7 kommer elever från framförallt tre skolor: Korpadalsskolan, Klockebacksskolan och Möllegårdens skola, vilka har Karlshamns kommun som huvudman. Av de 103 eleverna i årskurs 7 kommer 30 från Korpadalsskolan, vilken är den avlämnande skola som besökts i kvalitetsgranskningen. Inför läsåret 2017/2018 tog Stenbackaskolan emot elever från 9 avlämnande skolor.

Bilaga 2: Rättslig reglering

Skollagen (SFS 2010:800)

1 kap. 4 § 1-2 st.

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. [...]

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. [...]

3 kap. 3 §

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

3 kap. 5a §

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, såvida inte annat följer av 8 §.

3 kap. 8 § 1 st.

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

3 kap. 9 § 1 st.

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

4 kap. 3 §

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 kap. 4 §

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå.

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

4 kap. 5 §

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Förordning (SKOLFS 20110:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet

1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

2.5 Övergång och samverkan

Förskoleklassen, fritidshemmet och skolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med varandra och förskolan för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande. Skolan ska även samverka med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda eleverna och deras vårdnadshavare inför övergångar.

Riktlinjer

Läraren ska

- i samverkan med förskollärare i förskolan, lärare i övriga berörda skolformer och fritidshemmet utbyta kunskaper och erfarenheter samt information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande,
- i samverkan med arbetslaget i förskolan, lärare i övriga berörda skolformer och fritidshemmet förbereda eleverna och deras vårdnadshavare inför övergångar,
- vid övergångar särskilt uppmärksamma elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd, och
- ta tillvara möjligheter till kontinuerligt samarbete om undervisningen i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet.